

ADRAN B*Atebwch bob cwestiwn.*

Mae'r cwestiynau'n cyfeirio at yr astudiaeth achos.
Ni fyddwch chi'n derbyn marciau am ddyfynnu'n uniongyrchol o'r testun gwreiddiol.

6. (a) Disgrifiwch yn gryno iawn y dystiolaeth a gasglodd Edwin Hubble a sut mae'n cefnogi Damcaniaeth y Glec Fawr (paragraffau 3 a 10). (Peidiwch â chynnwys diagram yn eich ateb.) [3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- (b) Beth mae'r awdur yn ei olygu wrth ddweud bod '*gronynnau...ar fuaneddau perthnaseddol*'? (paragraff 5). [1]

.....

.....

- (c) Eglurwch yn gryno pam mae angen defnyddio '*baryogenesis, adwaith dydyn ni ddim yn gwybod llawer amdano*' i egluro cynnwys presennol y bydysawd (paragraff 5). [2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- (ch) Eglurwch pam mae cynhyrchu parau electron-positron yn stopio'n hwyrach na pharau proton-gwrthbroton (paragraff 6). [2]

.....

.....

.....

.....

- (d) Eglurwch yn gryno beth yw ystyr y term '*niwclïosynthesis y Glec Fawr*' a beth oedd wedi galluogi i'r broses hon ddigwydd (paragraff 7). [2]

.....

.....

.....

- (dd) Yn eich geiriau eich hun, eglurwch yn gryno pam daeth y bydysawd yn dryloyw ar ôl 380 000 o flynyddoedd (paragraff 8). [3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- (e) Dangoswch yn glir sut mae **hafaliad 3** wedi'i ddeillio (paragraffau 10-12). [3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- (f) Defnyddiwch **hafaliad 3** i gadarnhau bod dwysedd critigol y bydysawd yn cyfateb i tua 5 atom hydrogen am bob metr ciwbig (paragraffau 10-12). [2]

.....

.....

.....

.....

- (ff) Defnyddiwch **ffigur 2** i gadarnhau bod tymheredd cymedrig y bydysawd tua 2.725K. [2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

